

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی و درمانی کيلان
دانشکده بهداشت

تعداد واحد و نوع واحد (نظری/عملی): 1 واحد نظری	نام و شماره درس: اصول اپیدمیولوژی و مبارزه با بیماریها
مدت زمان ارائه درس: 8 جلسه	رشته و مقطع تحصیلی: کارشناسی پیوسته پرستاری
محل برگزاری: دانشکده پرستاری و مامایی شهید بهشتی	دروس پیش نیاز: ندارد
تلفن و روزهای تماس: 09113360930	نام مسئول برنامه: دکتر مریم شکیبا
	آدرس ایمیل: shakiba_mm@yahoo.com

اهداف کلی درس:

آشنایی با علم اپیدمیولوژی و اهداف و کاربردهای آن ، مفهوم بیماری و مدل‌های اپیدمیولوژی

اهداف اختصاصی درس:

- علوم مرتبط با سلامت را تمیز دهد
- علم اپیدمیولوژی را از نظر واژه شناسی تعریف کند
- تحولات تاریخی علم اپیدمیولوژی را شرح دهد
- اجزای مختلف مطالعه جان اسنو را مشخص کند
- تعاریف اپیدمیولوژی در طول تاریخ را توصیف کند
- استنتاج از تعاریف مختلف اپیدمیولوژی را خلاصه کند
- تعریف جامع علم اپیدمیولوژی را بیان کند
- اهداف اپیدمیولوژی را نام ببرد
- تفاوت اپیدمیولوژی و پزشکی را تمیز دهد.
- مراحل گذار اپیدمیولوژیک را توضیح دهد
- مراحل گذار دموگرافیک را توضیح دهد
- رخداد بیماری را از دیدگاه اپیدمیولوژی توضیح دهد.
- عوامل موثر در ایجاد بیماریها را نام ببرد
- به اهمیت مدل‌های بوم شناسی در توجیه بیماری توجه کند.

اجزای مدل مثلث اپیمیلوژی را توضیح دهد
مدل چرخ را شرح دهد
اجزای مدل علیتی را بیان کند.

اهداف کلی درس:

آشنایی با سیر بیماری و سطوح پیشگیری از بیماری

اهداف اختصاصی درس:

سیر طبیعی بیماری را تعریف کند
به اهمیت شناخت سیر بیماری توجه کند.
سیر بیماری از دیدگاه پیشگیری و بالینی را تمیز دهد.
مراحل مختلف بیماری را توضیح دهد.
پیشگیری را تعریف کند
سطوح پیشگیری را با توجه به سیر بیماری مشخص کند
اهمیت پیشگیری نخستین در بیماریهای غیرواگیر را به زبان خود شرح دهد.
پیشگیری سطح اول را تعریف کند
راهبردهای پیشگیری اولیه را شرح دهد.
پیشگیری سطح دوم و سوم را تعریف کند
مثالهایی از پیشگیری سطح دوم و سوم ذکر کند
پیشگیری سطح چهارم را تعریف کند.
به اهمیت پیشگیری سطح چهارم در کاهش آسیب به بیمار توجه کند

اهداف کلی درس:

شاخصهای اندازه گیری رخداد بیماری

اهداف اختصاصی درس:

دلایل اهمیت اندازه گیری بیماری را توضیح دهد.
شاخصهای توصیف متغیرهای کیفی را تعریف کند
شاخصهای اندازه گیری مبتنی بر نسبت را نام ببرد و تعریف کند.

برای هر یک از شاخصهای مبتنی بر نسبت مثالی ذکر کند.
انواع شاخصهای مبتنی بر میزان را تعریف کند
تفاوت میزان بروز و چگالی بروز را تمیز دهد.
شاخصهای میزان شیوع ، بروز تجمعی و چگالی بروز را محاسبه کند
انواع شاخصهای اندازه گیری در اپیدمیولوژی را نام ببرد
انواع شاخصهای اندازه گیری مرگ را تعریف کند.
انواع شاخصهای اندازه گیری باروری را تعریف کند.

اهداف کلی درس:

آشنایی با روشهای مختلف جمع آوری اطلاعات

اهداف اختصاصی درس:

روشهای مختلف جمع آوری داده های پژوهشی را نام ببرد
مزایا و معایب استفاده از اطلاعات و مدارک موجود برای جمع آوری داده های پژوهش را ذکر کند
روش مشاهده برای جمع آوری اطلاعات را شرح دهد.
انواع مختلف مشاهده را نام ببرد .
روشهای مختلف مشاهده را تمیز دهد.
محدودیتهای روش مشاهده را توضیح دهد
روش مصاحبه برای جمع آوری اطلاعات را شرح دهد.
انواع مصاحبه را توضیح دهد.
مزایا و معایب مصاحبه را نام ببرد.
روش پرسشنامه برای جمع آوری اطلاعات را شرح دهد.
انواع پرسشنامه بر اساس ماهیت و نحوه اجرا را نام ببرد
نکات مهم طراحی پرسشنامه را ذکر کند.
مزایا و معایب استفاده از پرسشنامه را بیان کند.

اهداف کلی درس:

انواع مطالعات اپیدمیولوژی

اهداف اختصاصی درس:

مطالعات اپیدمیولوژی توصیفی و تحلیلی را تمیز دهد
دو جنبه اصلی مطالعات توصیفی را شرح دهد.
مراحل مطالعات توصیفی را ذکر کند.
جمعیت پایه برای بررسی فراوانی بیماری را توصیف کند.
معیارهای تعریف بیماری برای محاسبه فراوانی را ذکر کند.
دو شاخص بروز و شیوع را برای محاسبه اندازه بیماری تمیز دهد
الگوهای زمانی توزیع بیماری را نام ببرد
اهمیت بررسی توزیع مکانی بیماریها را بیان کند.
مثلهایی از انواع الگوهای مکانی بیماریها ذکر کند
ویژگیهای شخص در اپیدمیولوژی توصیفی را توضیح دهد
انواع مطالعات توصیفی را نام ببرد
مثلهایی برای هر یک از انواع مطالعات توصیفی ذکر کند.
ویژگیها، مزایا و معایب مطالعه اکولوژیک را شرح دهد
اهداف مطالعات توصیفی را نام ببرد
طراحی تحلیلی مطالعات مقطعی را توضیح دهد
روش محاسبه تحلیلی مطالعات مقطعی را انجام دهد
طراحی مطالعات مورد-شاهدی را توضیح دهد
منابع و روشهای انتخاب گروه مورد را بیان کند.
منابع گروه شاهد نام ببرد
قابل قیاس بودن و معرف جامعه بودن در انتخاب گروه شاهد را تمیز دهد.
خصوصیات متغیرهای مخدوش کننده را توضیح دهد
همسان سازی را تعریف کند.
انواع همسان سازی را توضیح دهد
مثلهایی از روشهای اندازه گیری مواجهه ذکر کند
مزایا و معایب مطالعات مورد شاهدی را نام ببرد
همگروه را تعریف کند
طراحی مطالعات همگروهی را توضیح دهد
منابع انتخاب افراد همگروه مواجهه یافته را نام ببرد
مثلهایی از مطالعات همگروهی با انتخاب همگروه از منابع مختلف ذکر کند.
انواع انتخاب گروههای مقایسه را توضیح دهد
روشهای مختلف سنجش پیامد در مطالعات همگروهی را بیان کند
انواع مطالعات همگروهی را نام ببرد و توضیح دهد
مزایا و معایب مطالعات همگروهی را شرح دهد

اهداف کلی درس:

آشنایی با مفاهیم و روشهای بررسی همه گیری

اهداف اختصاصی درس:

همه گیری را تعریف کند

نکات مهم در تعریف اپیدمی را بیان کند

مثالهایی از همه گیری در جهان و ایران ذکر کند

اهمیت بررسی همه گیری را شرح دهد

اهداف بررسی همه گیری را نام ببرد

الگوهای مختلف همه گیری را تمیز دهد

همه گیری تک منبعی لحظه ای ، مداوم و پیشرونده را تعریف کند

انواع و ویژگیهای همه گیری تک منبعی لحظه ای را نام ببرد

مثالهایی از انواع همه گیری ها ذکر کند

ویژگیهای همه گیری تک منبعی مداوم را تعیین کند

همه گیری تک منبعی لظه ای و مداوم را تمیز دهد.

ویژگی همه گیری پیشرونده را نام ببرد

روشهای شناسایی همه گیری را توضیح دهد

مراحل بررسی همه گیری را نام ببرد

توصیف همه گیری را از جنبه شخص و مکان و زمان بیان کند

روشهای مبارزه با همه گیری را نام ببرد

اقدام های مقابله با مخزن عفونت را توضیح دهد

اقدامات مربوطه به قطع زنجیره انتقال را نام ببرد

اقدامات مربوط به حفظ افراد مستعد را نام ببرد

اهداف کلی درس:

آشنایی با بیماریهای واگیر

اهداف اختصاصی درس:

بیماریهای واگیر را تعریف کند.

ویژگیهای بیماریهای واگیر را شرح دهد.

تفاوت بیماریهای واگیر و غیر واگیر را تمیز دهد.

اهمیت اپیدمیولوژی بیماریهای واگیر را توضیح دهد
مدل مثلث اپیدمیولوژی و اجزای آن را توضیح دهد
عوامل بیماریزای مختلف را نام ببرد.
روابط متقابل مختلف عوامل بیماریزا با میزبان را نام ببرد
عفونت زایی، بیماریزایی و حدت را تمیز دهد.
میزان حمله ثانویه را محاسبه و تفسیر کند
مکانیزمهای مختلف ایجاد بیماری در انسان در اثر مواجهه با بیماریهای واگیر را شرح دهد.
برخی خصوصیات ذاتی عوامل بیماریزا را ذکر کند
روشهای مختلف انتقال میکروارگانیسمها به انسان را نام می برد
مثالی از روشهای انتقال مستقیم و غیر مستقیم ذکر می کند.
بیماری سل را تعریف کند
عامل بیماریزای سل را توضیح دهد
عفونت سلی و بیماری سل را تعریف کند.
مخازن و منابع بیماری را تعریف کرده آنها را از هم تمیز دهد.
روش انتقال بیماری را بیان کند.
سیر بیماری را شرح دهد.
اهمیت بهداشتی بیماری را توضیح دهد
عامل بیماریزای مالاریا را توصیف کند.
تفاوتهای بالینی انگلهای مالاریا را تمیز دهد.
سیر طبیعی بیماری را شرح دهد
منابع و مخازن و روش انتقال بیماری را بیان کند.
عوامل موثر بر حساسیت و مقاومت به بیماری را نام ببرد.
علائم بیماری را نام ببرد.
تعریف و اهمیت اقتصادی بروسلوز حیوانات و انسان را بیان کند.
عامل سببی بروسلوز و و خصوصیات ذاتی آن را توضیح دهد.
سیر طبیعی بیماری را بیان کند.
علائم و عوارض بیماری را شرح دهد.
روشهای تشخیص بیماری را نام ببرد.
راههای انتقال بیماری را بیان کند.

اهداف کلی درس:

آشنایی با بیماریهای غیر واگیر

اهداف اختصاصی درس:

گذار اپیدمیولوژیک را توضیح دهد

اهمیت بیماریهای غیر واگیر در جهان و ایران را شرح دهد
 بیماریهای غیر واگیر را تعریف کند
 ویژگیهای بیماریهای غیر واگیر را ذکر کند
 عامل خطر را تعریف کند
 مثالهایی از انواع عوامل خطر بیماریهای غیر واگیر نام ببرد
 روشهای پیشگیری و کنترل بیماریهای غیر واگیر را توضیح دهد.
 به اهمیت پیشگیری نخستین در کنترل بیماریهای غیر واگیر توجه کند
 راهبردهای پیشگیری نخستین را نام ببرد
 برای هر یک از راهبردهای پیشگیری نخستین مثالی ذکر کند
 رویکردهای پیشگیری اولیه، ثانویه و ثالثیه برای بیماریهای غیر واگیر را تمیز دهد
 راهبردهای اصلی پیشگیری و کنترل بیماریهای غیر واگیر در ایران را نام ببرد
 عوامل خطر بیماریهای غیر واگیر از نام ببرد
 اهمیت بیماریهای قلبی عروقی را توضیح دهد
 دسته بندی بیماریهای قلبی عروقی را نام ببرد
 مکانیسم بیماریزایی را شرح دهد
 مشخصات بیماری های کرونری قلب و سکنه مغزی را نام ببرد
 اپیدمیولوژی توصیفی بیماری را توضیح دهد
 عوامل خطر بیماریهای قلبی عروقی را نام ببرد

عرصه آموزش	امکانات مورد نیاز	روش های آموزش	مدرس	موضوع جلسه	تاریخ	ردیف
کلاس درس	ویدئو پروژکتور- پاور PDF پوینت -	سخنرانی و پرسش و پاسخ	دکتر مریم شکیبا	جایگاه اپیدمیولوژی در علوم مرتبط با سلامت تعاریف اپیدمیولوژی سیر تحول اپیدمیولوژی اهداف اپیدمیولوژی آشنایی با مفهوم گذار اپیدمیولوژیک و گذار	26 شهریور	1

				<p>دمو گرافیک</p> <p>توجه بیماری از دیدگاه اپیدمیولوژی</p> <p>مدلهای بوم شناختی</p> <p>اپیدمیولوژی (مثلث-چرخ-)</p> <p>استخوان ماهی، شبکه علیت، مدل علت تامه</p>		
کلاس درس	ویدئو پروژکتور- پاور PDF پوینت-	سخنرانی و پرسش و پاسخ	دکتر مریم شکیبا	سیر طبیعی بیماری، مراحل بیماری، و سطوح پیشگیری (اول تا چهارم)	2 مهر	2
کلاس درس	ویدئو پروژکتور- پاور PDF پوینت-	سخنرانی و پرسش و پاسخ	دکتر مریم شکیبا	اندازه گیری وقوع بیماری ها و کاربرد آن در اپیدمیولوژی	9 مهر	3
				آشنایی با مفاهیم میزان، نسبت و تناسب، انواع میزان بروز و شیوع		
				مفاهیم میزان ابتلا، میزان حمله، میزان حمله ثانویه، کشندگی، میزان بقا		
				شاخصهای بهداشتی در اپیدمیولوژی و کاربرد آنها (باروری، مرگ و میر)		
کلاس درس	ویدئو پروژکتور- پاور PDF پوینت-	سخنرانی و پرسش و پاسخ	دکتر مریم شکیبا	روشهای مختلف جمع آوری اطلاعات	16 مهر	4
کلاس درس	ویدئو پروژکتور- پاور PDF پوینت-	سخنرانی و پرسش و پاسخ	دکتر مریم شکیبا	معرفی انواع مطالعات اپیدمیولوژی	23 مهر	5

کلاس درس	ویدئو پروژکتور - پاور PDF پوینت -	سخنرانی و پرسش و پاسخ	دکتر مریم شکیبا	آشنایی با مفاهیم و روشهای بررسی همه گیری	30 مهر	6
کلاس درس	ویدئو پروژکتور - پاور PDF پوینت -	سخنرانی و پرسش و پاسخ	دکتر مریم شکیبا	مبارزه با بیماریهای واکبر	7 آبان	7
کلاس درس	ویدئو پروژکتور - پاور PDF پوینت -	سخنرانی و پرسش و پاسخ	دکتر مریم شکیبا	مبارزه با بیماریهای غیر واکبر	14 آبان	8
				آزمون کلاسی	طبق برنامه	14

منابع اصلی درس (عنوان کتاب، نام نویسنده، سال و محل انتشار، نام ناشر، شماره فصول یا صفحات مورد نظر در این درس - در صورتی که مطالعه همه کتاب یا همه مجلدات آن به عنوان منبع ضروری نباشد)

1. اپیدمیولوژی نئون گوردیس، ترجمه: کوروش، هولاکوئی، حسین صباغیان
2. کتاب جامعه بهداشت عمومی، جلد دوم
3. اصول اپیدمیولوژی مازنر، ترجمه: حسین، ملک افضلی. کیومرث، ناصری.

4. درسامه طب پیشگیری و پزشکی اجتماعی - جلد اول

امکانات آموزشی

- ویدئو پروژکتور
- نحوه ارزشیابی دانشجو و بارم مربوط به سر ارزشیابی:

الف) در طول ترم □ □ ب) پایان دوره

تاریخ	نمره	روش آزمون
در کل دوره	1	حضور فعال
بر اساس زمان تعیین شده	4	تمرینات مرحله ای
با هماهنگی	15	آزمون پایانی

مقررات و انتظارات از دانشجو: (توسط گروه تعیین می گردد)

سر دانشجوی دوره ملزم به رعایت مقررات آموزشی به شرح زیر است:

- ✓ رعایت حسن اخلاق و شئون اسلامی
- ✓ مراجعه روزانه به آدرس الکترونیکی [http:// gumsnavid.vums.ac.ir](http://gumsnavid.vums.ac.ir)
- ✓ اخذ موضوعات درسی و محتوای درس
- ✓ مطالعه محتوای آموزشی
- ✓ ارائه به موقع تکالیف محول شده
- ✓ حضور و شرکت فعال در تالار گفتگو و فضاهای مشارکتی
- ✓ شرکت در آزمون آنلاین (در صورت لزوم) و یا حضوری میان ترم و پایان ترم